

Katolikti, şimdi dünyanın en etkili 500 Müslümanından biri

Sevinç Özarslan
05/12/2010

Sarah Joseph (39), İngiltere'de muhasebeci bir baba ve modellik ajansı olan bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Katolik Hıristiyan bir ailede büyüdü. Askew Modellik Ajansı'nın sahibi olan annesi Valerie Askew, Naomi Campbell gibi modelleri kariyerlerini başlatmıştı.

Joseph, Londra'da King's College'in Teoloji ve Dini Çalışmalar bölümünde okudu ve 16 yaşında Müslüman oldu. İnsan hakları savunucusu Bangladeşli Mahmud al-Rashid'le evlendi. Order of British Empire tarafından 2004 yılında dinler arası diyaloga yaptığı katkılar nedeniyle ödüle layık görüldü. Power 100 adlı bir İngiliz topluluk tarafından İngiltere'deki en güçlü 100 Müslüman'dan biri seçildi. Aynı zamanda Ürdün'deki the Royal Islamic Strategic Studies Center, bir İslami strateji çalışmaları merkezi ve Washington'daki Georgetown Üniversitesi tarafından dünyadaki en etkili 500 Müslüman arasında gösterildi. 2000'de İslami hayat tarzı dergisi Emel Magazin'i kuran Joseph, Uluslararası Medya Sempozyumu'na katılmak için 10 Aralık'ta İstanbul'a geliyor. Joseph, 62 ülkede abonesi bulunan, okurlarının yüzde 15 Müslüman olmayanlardan oluşan Emel'i neden yayımlamaya başladığını ve hayat hikayesini anlattı.

16 yaşında İslam'ı seçtiniz. Bu kararı nasıl aldınız?

Ailem çeşitli Hıristiyan geleneklerinden geliyor ama ben inançlı bir Katolik'tim. Her zaman Allah'a inandım ve Hıristiyanlık, inancımı ifade etmemin bildiğim tek yoluydu. İbadetlerini yerine getiren bir Hıristiyan olarak dinim benim için çok önemliydi, hatta Mother Theresa of Calcutta'dan etkilenerken kiliseye rahibe olarak girmeyi bile düşündüm. Kardeşim Müslüman bir kadına aşık oldu ve onunla evlenebilmek için Müslüman oldu. O sanki ruhunu bir kadın için satmış gibi geldi bana ve onun dönüşümüne karşı bir düşmanlık besledim. Çoğunlukla başka bir insana duyulan aşk, Allah'ı sevmeye bir neden olur ama benim kardeşimde böyle bir şey olmadı. Onun Müslüman olması hayatında hiçbir değişikliğe yol açmadı.

İslam dini ilk olarak dikkatinizi nasıl çekti?

İslam'ı araştırmaya başladım ve İslam'da sadece Allah'a ibadet edildiğini öğrendim. İslam'ın bütün peygamberleri tanıyıp onlara saygı duyduğunu gördüm. Hz. İsa'nın, Hz. Meryem tarafından dünyaya getirildiğini ve Allah'ın bir peygamberi olduğuna bütün Müslümanlar iman ediyordu. Etkilenmişim ama Müslüman olmak istemiyordum. Hıristiyan'dım ancak dinime inancımı kaybetmişim.

Acı veren bir deneyim olsa gerek...

Hem de çok acı veren bir deneyimdi ve başka bir dine geçmek istemiyordum. Ama Allah'a olan inancımı hiç kaybetmedim. Dua etmeye devam ettim. Yavaş yavaş gördüm ki İslam kelimesi kendini Allah'a teslim etmek anlamına geliyormuş. Bu tam olarak benim istediğim şeydi.

İslam'ın Müslüman olmadan önceki sorularınıza yavaş yavaş cevap verdiğini söylüyorsunuz. Ne tür sorular bunlar? Örnek verebilir misiniz?

"İslam'da kadın" gibi çok kişinin ilgisini çeken sorularla ilgilenmiyordum. Daha çok İslam'ın Hz. Adem ve Hz. Havva'yla ilgili söyledikleri, kurtuluşun nasıl olabileceğini, Hz. İsa İslam'a göre kimdi ve eğer o Tanrı'nın oğlu değilse onunla İslam'a göre ilişkimizin ne olduğunu merak ediyordum. Hıristiyanlıkla çokça benzeşiyordu İslam ama farklılıklar dine olan ilgimi artırdı.

Ailenizin nasıl karşıladı peki?

Ailemin kararımı kabul etmesi çok zordu. O zaman sadece 16 yaşındaydım. Sonradan fark ettim ki Müslüman olmamla beraber bir yasa sürüklenip benim için olan umutları harap olmuştu ve ölmüştü. Onların gözünde her zaman çok başarılı olması beklenen bir çocuktum ve insanların gerici olarak algıladıkları bir dine dönmüştüm. Kendimi bu kadar çok kısıtlarken nasıl topluma yararlı ve başarılı bir insan olabilirdim? Ayrıca başörtüsü de takıyordum. Annem dünyadaki en iyi modellik ajanslarından birine sahipti ve ben o dünyaya iyi bakmıyordum. Büyükannem için bir yabancıya dönüşmüştüm. Sonuç olarak çok büyük bir utanç içindeydiler. İngiltere'de 'dinini elbise koluna geçirmek' diye bir ifade vardır, ben ise şimdi dinimi başıma geçiriyordum!

Sizi Müslüman kabullenebildiler mi?

Bu süreçte çok kilo verdim. Çok stresliydi. Sonunda anneme, "Eğer sen ve Allah arasında bir seçim yapmam gerekiyorsa Allah'ı seçerdim." dedim. Sonra benim zamana, kendim için bir alana ve sevgiye ihtiyacım olduğunu anladı. O reddinde o kadar ısrarcı değildi. Müslüman olduktan 5 yıl sonra düğünümde sevgili büyükannem ayağa kalkıp 500 kişinin karşısında şunları söyleyebildi: "Onun hayat tarzını seviyorum." Benim için çok özel bir andı ve sonunda dinim için onların onayını alabilmiştim.

'Herkesin zayıf ve güzel olduğu bir dünyada büyüdüm' demişsiniz? Nasıl bir dünyaydı?

Annem tam gün çalışıyordu. 3 haftalıktan itibaren annemin modellik ajansında büyüdüm. Dünyanın en iyi ajanslarından biriydi. Naomi Cambell, Sadie Frost ve Catherine Bailey gibi modellerin kariyerlerini başlattı. 180'den kısa erkek ve 170'den kısa kadın yoktu. Herkes çok güzeldi ve makyajla, modayla ve bugün photoshop'un yerini aldığı "air brushing" denen bir teknolojiyle daha da güzelleştiriliyordu. Küçük yaştan itibaren bu dünyanın bir parçası olmak istemediğimi biliyordum. Çok az derinlik ve anlamı olan bir endüstri. Gençecik insanların her gün nasıl göründükleriyle ilgili yargılanmasına üzülüyordum.

Böyle bir çevrede büyüme dergiyi çıkarırken size katkı sağladı mı?

Birçok insanla tanıştım, gerçek güzelliğin içten geldiğini ve her şeyi görünüşleriyle yargılamamayı öğrendim. Bütün bunlar bir insan olarak beni şekillendirdi. Aynı zamanda endüstrinin içini de görmüş oldum. İşler nasıl yürür öğrendim. Annemin dinamik bir insan olduğunu ve dergiler için nasıl fotoğraflar çekmek gerektiğini deneyimledim.

Emel'i yayımlamak nereden aklınıza geldi?

2000 yılında tatildeyken aklıma geldi. Pozitif ve ilham verici Müslüman hayat tarzını anlatan İngilizce hiçbir şey basılmıyordu. Bir tarafta Müslümanlar sadece hayatlarını devam ettirmek, kendilerinin, ailelerinin ve toplumlarının hayat standartlarını geliştirmek isterken, diğer tarafta bir sürü dogma ve politika ağırlıklı yayınlar vardı. 11 Eylül'den sonra sansasyonel olmuştuk ve şüpheli bir topluluk olarak görülüyorduk. Ancak Müslümanların tepkisi de hep savunmacıydı. İnsanlara Müslümanların neyi simgelediğini ve toplumun yararı için İslam'ın nasıl bir katkı yaptığını anlatma ihtiyacı hissettim.

11 Eylül olayları nasıl etkiledi sizi?

Olaydan birkaç saat sonra İngiltere'de bir radyo istasyonu programında bir adamı şu şekilde tanıttı: "İslam'ın küresel üstünlüğü için kampanyalar yürütüyor." Onları arayıp "Evlerimizden çıkmak, alışverişe gitmek, çocuklarımızı okullarına götürmek zorundayız. Ne yapıyorsunuz siz?" dedim. Medyada olayın gösteriliş şekline dolayı çok öfkelenmişim. Medyanın olayı verişi aşırı İslamofobik duygulara neden olmuştu. Hatta bir duvar yazısında "İntikamını al Amerika, bugün bir Müslüman öldür" diyordu. Korkuyorsunuz ama korkuyla yaşayamazsınız. 11 Eylül'den önce birçok medya, toplum yararına işler yaptığımı için o dönemde daha çok yapmam için çağırıldım. Kızım henüz üç haftalıktı, iki de çocuğumuz vardı ama röportajlar veriyorduk. Felaketten sonra benim bildiğim İslam'ın öyle olmadığını açıklamaktan yorulmuş ve fiziksel, duygusal ve manevi olarak bitmişim. Savunmacı olamazdık ve karşı olduğumuz şeyleri tekrarlayıp duramazdık. Bunu biliyordum. Müslümanların ne olduğunu tekrar tanımlamakla başlamak zorundaydık. Bu yaklaşım 'Emel' dergisinin kuruluşuna götürdü bizi.

En etkili 500 Müslüman'dan biri seçilmişsiniz. Bu süreç nasıl gelişti?

Bence bu listeye 2003'te devrimci bir fikri yarattığımız için dahil edildik: Müslüman hayat tarzı. İslam'ı ve Müslümanları iki boyutlu politik veya dini karikatürlerle tanımlamak yerine, İslam'ın daha bütüncül bir hayat tarzı olduğunu ve bunun insanların yaşamının her alanına etki ettiğini anlattık. Sanat, mimari, bahçe, ekonomi vs. Bunların hepsi inancımızın bir ifadesi olabilir. Türkiye'deki muhteşem camiler gibi, İslami ruhun bir göstergesi.

'İslam'ı günlük yaşamda nasıl görünür kılabiliriz?' fikri üzerine mi yoğunlaştınız?

İslam sadece ibadet ve dini ritüellerden ibaret değil, İslam gün be gün varlığımızın bütün kademelerine etki eder ve sonunda bir medeniyet ortaya çıkarır. Biz bu tarz bir düşüncüyü Emel (www.emel.com) sayesinde ifade ettik ve bu daha önce modern bağlamda yapılmamış bir şeydi. Birçok yönde gördüm ki dergi Müslüman söylemde bir paradigma değişimi yarattı ve diğer çalışmalar için bir katalizör görevi gördü. Bu nedenle sanırım 'etkili' olarak anıldım. Sonuç olarak bütün etkinin sadece Allah'ın izniyle başarılacağına inanıyorum.

Dergide daha çok ne gibi konular var?

İçerik çok çeşitli. Büyük isimlerle röportajlardan Canterbury Başpiskoposu'ndan Yusuf İslam'a, Kudüs piskoposundan David Cameron'a, Ürdün prensesi Badiya'dan Cat Stevens'a; tutun yiyecekler, moda, iç dizayn, bahçe ve ekonomiye kadar konulara dergimizde yer veriyoruz.

Dekorasyon, moda vs. gibi konularda İslami yaşam tarzını nasıl işliyorsunuz?

Bizce İslam bütün bir hayat tarzı ve bu yüzden insanların günlük aktivitelerinden dışlanmamalı. Eğer bahçenize Kuran'daki cenneti, mesela "altından akarsuların aktığı bahçeler" tarifini hatırlattığı için bir çeşme yaparsanız, bu yaptığınız manevi/ruhani bir aktivite olabilir. Din hayatlarımızın içinde zevk alınabilir olmalı. Din sadece ibadet ve dış görünüşten ibaret değildir.

Prensipeleriniz neler?

Emel'de dört temel prensibimiz var. Birincisi 'güven', çünkü ancak kendine, kendi kimliğine güvenen insanlar ikinci prensibimizi, yani 'katkı'yı yapabilir. Müslümanların tarihte yaptığı katkıları ve 21. yüzyılda yaptıkları katkıları gözler önüne sermek istiyoruz. Peki, biz neye katkıda bulunuyoruz? Emel'in kamu menfaatine katkı yapması gerektiğine inanıyoruz ki bu da 3. prensibimiz. Dördüncüsü 'bağlantı kurmak.' Çünkü medyada çalışan insanlar olarak insanları haberlerle buluşturmamız gerektiğine inanıyoruz. Ayrıca Müslümanları diğer topluluklarla buluşturmaya da çalışıyoruz. Çoğunluğu Müslüman olan ülkelere azınlığı Müslüman olan ülkelere, sonra da bizi bu dünyadan kutsal olana bağlamak.

Türkiye'de kadın genel yayın yönetmeni yok. Yönetici konumunda bir başörtülü kadına da pek rastlamıyoruz. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İngiltere'de medyanın çeşitli alanlarında kadınlar var, hatta bir gazetenin genel yayın yönetmeni de bir kadın. Tabi ki bu konuda yapılması gerekenler var ama geçmişte bir kadın başbakanımızın olduğunu düşünürsek kadınlar burada bütün mesleklerin kendilerine açık olduğunu düşünüyorlar. İstedğim her şeyi olabileceğim inancıyla büyüdüm, bu yüzden genel yayın yönetmeni olmak benim için garip bir şey değil. Hatta başörtülü olmak da zor değil. Bence devletlerin kadınların kıyafetlerine karışması, ya onlara İran'daki gibi zorla bir şey giydirilmesi ya da Fransa'daki gibi giydirilmemesi çok üzücü. Politika kadınların seçme haklarına karışmamalı. Bir kadının seçtiği meslekte ilerlemekten men edilmesi çok üzücü. Neden insanlar başörtüsünden bu kadar korkuyor? İngiltere'de her meslekte hatta mesleklerin yüksek pozisyonlarında başörtülü kadınlar var. İnsanlar yetenek ve becerileriyle saygı duyuluyor, nasıl görüldükleriyle değil. Bu hiç ayırım veya önyargı yok anlamına gelmiyor, çünkü var ve bu tarz hareketlere karşı açık gözlü olmamız gerekiyor. Ama bazı çoğunluğu Müslüman olan ülkelere bile kadınların yasayla başörtüsü takması engelleniyor. Bu çok üzücü. Hıristiyan bir ülkede rahibelerin alıştıklarını giymelerine yasayla karşı çıkılmaz.

İslam aslında kadına çok değer veren bir din. Bu konuda derginizde neler yapıyorsunuz?

Her zaman kadınların başarılarına dergimizde yer veriyoruz. Önemli olan bir farklılık yaratmak. İslam'ın kadınlara verdiği hakları konuşmak yetmez, bu hakları yaşamalı ve toplumda payımıza düşen katkıyı sağlamalıyız. Eğer bir kadın başbakan veya BM genel sekreteri olmak istiyorsa bunun için çalışmalı. Müslüman erkekler, Hazreti Muhammed örneğini takip etmeli. Peygamberimiz kadınlara özgürlükler verip onlara karşı her zaman kibar ve sevecen olmuş. Birçok erkek bu konuda nutuk atıyor ama öyle davranmıyor. Birçok kadın da şikayet ediyor ama durumunu değiştirmek için şansını kullanmıyor. Kuran'da kadın ve erkeğin birbirlerini kollayan, koruyan arkadaşlar olduğu anlatılır. Cinsiyetler arası ilişki bu şekilde destekleyici olarak yürümeli.

İslami hayat tarzını nasıl tanımlıyorsunuz?

Müslümanlara karşı olumsuz tavırdan dolayı insanlar Emel'in kalitesini ve içeriğini görünce şaşırıyor. Bilinen, ünlü dergilerle yarışabilir düzeydeyiz. Yemek, moda, iç mimari, bahçe ve daha

birçok konuya dergimizde yer veriyoruz. Ancak bizim haberleri yansıtmamız farklı. Mesela yemek masalarını sadece tasarım ve moda açısından inceleyebileceken, biz buna bu masanın nasıl aile bağlarını kuvvetlendirdiğini de katıyoruz. Güzelliği bize Allah'ı hatırlatacağı şekilde tanıtıyoruz. İnsanların hayatlarında daha derin anlamları yansıtılmalarını istiyoruz. İslami hayat tarzı, derin anlamların peşinde olmaktır. Ancak belli bir kültürün portresi değil yansıttığımız. İslam bütün insanlar ve zamanlar içindir, İslam, 7. yüzyıl Arabistan'ına dayanan tek bir kültüre yol açmaz, bütün dünyadaki birçok kültürün etrafında biçimlenmiş prensip ve ahlaki değerlere dayanır. Ahlak ve prensipler, şekli empoze ve dikte etmeyen sonuçlara ilham verip onları ürettikleri için zaman ve mekanı aşar.

Dergiyi çıkarırken Müslüman olmayanlardan tepki aldınız mı?

Okurlarımızın yüzde 15'i Müslüman olmayanlar. Politikacılar, gazeteciler, medya yöneticileri, asiller ve sıradan İngilizler tarafından okunuyoruz. Biz açığız, bu yüzden insanlar da bize açık. Sonuç olarak yaptığımız şey tutkuyla besleniyor. Birçok geleneksel atasözleri kalpten gelenin kalbe ulaştığını söyler.

İslam üzerine dersler vermişsiniz...

Birçok ülkede İslam diniyle ilgili konuşmalar yaptım. İngiltere dışında birkaç Avrupa ülkesinde ayrıca Suudi Arabistan'da, Malezya'da, ABD'de, Bahreyn'de, Sudan'da, Brunei'de ve Katar'da. Çevreyle ilgili meselelerden dinler arası diyalog konularına, nükleer çağda barıştan kadın haklarına, ebeveyn sorumluluklarından sosyal adalete kadar geniş yelpazede sunumlar yaptım. Benim için en özel anlardan biri Westminster Abbey'de Hz. İsa'yla ilgili yaptığım konuşma oldu.

Küreselden yerele Uluslararası Medya Sempozyumu

Sarah Joseph, Bağcılar Belediyesi'nin ev sahipliğinde yapılacak sempozyum çerçevesinde 11 Aralık Cumartesi günü oturuma katılacak. Saat 15.30-17.15 arasında Holiday Inn İstanbul Airport'ta yapılacak oturumun başlığı ve diğer katılımcıları şöyle: "Ayrımcılığın Dili ve Medya, Cinsiyet, Göçmenler, Dini ve Etnik Ayrımcılık." Moderatör: Mehveş Evin (Milliyet), Dr. Gunter Seufert/Alman Uluslararası Güvenlik Enstitüsü Başkanı, Yazar Altan Tan, Ayşe Düzkan (Star), Doç. Dr. Hülya Uğur Tanrıöver, Galatasaray Üniversitesi. Ayrıntılı bilgi için:

www.babialidenbagcilara.com